

2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimo 2006/972/EB dėl specialiosios programos „Idėjos“, įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.), klaidų ištaisymas

(Europos Sąjungos oficialusis leidinys L 400, 2006 m. gruodžio 30 d.)

Sprendimą 2006/972/EB skaityti taip:

TARYBOS SPRENDIMAS

2006 m. gruodžio 19 d.

dėl specialiosios programos „Idėjos“, įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.)

(tekstas svarbus EEE)

(2006/972/EB)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 166 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) Pagal Sutarties 166 straipsnio 3 dalį 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1982/2006/EB dėl Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos (2007–2013 m.) ⁽³⁾ (toliau – Bendroji programa) turi būti įgyvendinamas vykdant specialiąsias programas, kuriose nustatomos išsamios jų įgyvendinimo taisyklės, trukmė ir numatomos reikalingos priemonės.
- (2) Bendrosios programos struktūrą sudaro keturios veiklos rūšys: tarptautinis bendradarbiavimas politikos apibrėžtomis temomis („Bendradarbiavimas“), moksliniai tyrimai, vykdomi mokslinių tyrimų bendruomenės iniciatyva („Idėjos“), parama mokslo darbuotojų mokymui ir karjeros plėtrai („Žmonės“) ir parama mokslinių tyrimų pajėgumams stiprinti („Pajėgumai“). Šia Specialiąja programa turėtų būti įgyvendinama „Idėjų“ programoje numatyta netiesioginė veikla.

- (3) Ši Specialioji programa turėtų būti vykdoma mokslininkų iniciatyva: pagal šią programą turėtų būti remiami pačių

mokslininkų pasirinktomis temomis vykdomi nežinomų sričių mokslinių tyrimų projektai. Ji turėtų būti įgyvendinama lanksčiai ir naudotojui priimtiniu būdu, vadovaujantis atvirumo visiems atitinkamiems veikėjams principu ir atsižvelgiant į atitinkamą mokslinę praktiką.

- (4) Pasiūlymai dėl nežinomų sričių mokslinių tyrimų turėtų būti vertinami remiantis vieninteliu mokslinės kompetencijos kriterijumi, kuris užtikrinamas atliekant mokslo darbuotojų tarpusavio įvertinimą; juose daug dėmesio turėtų būti skiriama tarpdiscipliniams ir daugiadiscipliniams didelės rizikos novatoriškiems projektams, naujoms grupėms ir naujos kartos mokslo darbuotojams bei ilgą laiką veikiančioms grupėms.
- (5) Ši Specialioji programa turėtų būti įgyvendinama laikantis mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo, skaidrumo ir atskaitomybės principų padedant Europos mokslinių tyrimų tarybai (EMTT), kurią sudaro nepriklausoma Mokslo taryba, jungianti visai Europos mokslinių tyrimų visuomenei atstovaujančius žymiausius mokslo darbuotojus, inžinierius ir mokslininkus, ir kuriai padeda taupi bei ekonomiškai efektyvi tikslinė įgyvendinimo struktūra, kuri būtų įsteigta kaip vykdomoji įstaiga pagal 2002 gruodžio 19 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 58/2003, nustatantį vykdomųjų įstaigų, kurioms pavedamos tam tikros Bendrijos programų valdymo užduotys, įstatus ⁽⁴⁾.
- (6) Komisija turėtų būti atsakinga už šios Specialiosios programos įgyvendinimą ir turėtų garantuoti Europos mokslinių tyrimų tarybos savarankiškumą ir sąžiningumą bei jos veiksmingumą.

⁽¹⁾ 2006 m. lapkričio 30 d. pareikšta nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽²⁾ OL C 185, 2006 8 8, p. 10.

⁽³⁾ OL L 412, 2006 12 30, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 11, 2003 1 16, p. 1.

- (7) Siekdama užtikrinti EMTT savarankiškumą, Komisija turėtų užtikrinti, kad būtų laikomasi Mokslo tarybos pozicijų dėl mokslinių krypčių ir programos įgyvendinimo aspektų, o tikslinė įgyvendinimo struktūra griežtai, veiksmingai ir pakankamai lanksčiai atitiktų šios Specialiosios programos tikslus ir reikalavimus.
- (8) Siekdama užtikrinti EMTT sąžiningumą, Komisija turėtų užtikrinti, kad ši Specialioji programa būtų įgyvendinama pagal nustatytus tikslus.
- (9) Bendrojoje programoje nustatytos įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo bei mokslinių tyrimų rezultatų skleidimo taisyklės (toliau – dalyvavimo ir skleidimo taisyklės) turėtų būti taikomos šiai programai.
- (10) Bendroji programa turėtų papildyti valstybės narėse vykdomą veiklą, taip pat kitus Bendrijos veiksmus, būtinus dedant bendras strategines pastangas Lisabonos tikslams įgyvendinti, kurie visų pirma vykdomi kartu su veiksmais, susijusiais su struktūriniais fondais, žemės ūkiu, švietimu, mokymu, kultūra, konkurencingumu ir inovacijomis, pramone, sveikata, vartotojų apsauga, užimtumu, energija, transportu ir aplinka.
- (11) Įgyvendinant šią Bendrąją programą gali prireikti papildomų programų, kuriose dalyvautų tik tam tikros valstybės narės, Bendrijai tektų dalyvauti kelių valstybių narių vykdomose programose arba tektų įkurti bendras įmones ar kitas struktūras, kaip apibrėžta Sutarties 168, 169 ir 171 straipsniuose.
- (12) Kaip numatyta Sutarties 170 straipsnyje, Bendrija sudarė keletą tarptautinių susitarimų mokslinių tyrimų srityje; taip pat reikėtų stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą šioje srityje siekiant ir toliau integruoti Bendriją į pasaulinę mokslinių tyrimų bendruomenę. Todėl reikėtų suteikti galimybę šioje Specialiojoje programoje dalyvauti šiuo tikslu susitarimus sudariusiems šalims, o projektuose abipusės naudą pagrindu – trečiųjų šalių subjektams ir tarptautinėms mokslinio bendradarbiavimo organizacijoms.
- (13) Pagal šią programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla turėtų atitikti pagrindinius etikos principus, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pateiktus principus.
- (14) Reikėtų užtikrinti patikimą Bendrosios programos finansų valdymą ir kuo veiksmingesnį bei priimtinesnį jos įgyvendinimą, užtikrinant programos teisinį tikrumą ir galimybę ja naudotis visiems dalyviams, laikantis 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento ⁽¹⁾, Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002 ⁽²⁾, nustatančio išsamias to finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles, ir kitų būsimų pakeitimų.
- (15) Reikėtų imtis atitinkamų Europos bendrijų finansinius interesus atitinkančių priemonių, kad būtų stebimas tiek suteiktos finansinės paramos, tiek šių lėšų panaudojimo veiksmingumas, siekiant išvengti pažeidimų bei sukčiavimo, ir reikėtų imtis reikalingų veiksmų siekiant susigrąžinti prarastas, neteisingai išmokėtas ar netinkamai panaudotas lėšas pagal 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos ⁽³⁾, 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų ⁽⁴⁾ ir 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ⁽⁵⁾.
- (16) Kadangi šiam sprendimui įgyvendinti būtinos priemonės yra iš esmės valdymo priemonės, jos turėtų būti patvirtintos taikant patariamąją arba valdymo procedūrą, numatytą 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ⁽⁶⁾, 3 ir 4 straipsniuose. Kita vertus, dėl mokslinių tyrimų, kurių metu naudojami žmogaus embrionai ir kamieninės žmogaus embriono ląstelės, kyla šio sprendimo 3 straipsnyje nurodyti konkretūs etiniai klausimai; todėl tokių projektų finansavimo priemonės turėtų būti tvirtinamos pagal Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnyje numatytą reguliavimo procedūrą.
- (17) Pagal šią Specialiąją programą vykdomas įgyvendinimas ir veiklos valdymas bus nuolat peržiūrimas ir vertinamas, siekiant įvertinti pasiekimus ir remiantis sukaupta patirtimi pakoreguoti bei patobulinti procedūras. Septintosios bendrosios programos laikotarpio vidurio peržiūra, grindžiama nepriklausoma peržiūra pagal mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo ir skaidrumo kriterijus bei atliekama visapusiškai dalyvaujant Mokslo tarybai, gali atskleisti būtinybę atlikti atitinkamus pakeitimus, būtinus tolesniam EMTT struktūrų ir mechanizmų tobulinimui.

⁽¹⁾ OL L 248, 2002 9 16, p. 1.

⁽²⁾ OL L 357, 2002 12 31, p. 1. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1248/2006 (OL L 227, 2006 8 19, p. 3).

⁽³⁾ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

⁽⁵⁾ OL L 136, 1999 5 31, p. 1.

⁽⁶⁾ OL L 184, 1999 7 17, p. 23. Sprendimas su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2006/512/EB (OL L 200, 2006 7 22, p. 11).

- (18) Specialiajai programai „Idėjos“ Europos Bendrijų bendrajame biudžete turėtų būti skirta atskira biudžeto eilutė.
- (19) Pripažįstama, kad ši Specialioji programa yra svarbi kaip bendra prioritetinga priemonė, kurios reikia, kad nežinomų sričių mokslinių tyrimų srityje būtų pasiekti kompetencijos, valdymo supaprastinimo ir Europos pridėtinės vertės tikslai, kurių siekti padėjo ne tik nacionaliniu lygiu dedamos pastangos, bet ir Bendrijos moksliniai tyrimai.
- (20) Joje atsižvelgiama į Europos mokslinių tyrimų tarybos ekspertų grupės (EMTTEG) ⁽¹⁾, ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, parengtas Kopenhagos Europos Vadovų Tarybos susitikime (2002 m. lapkričio mėn.), kurioms buvo pritarta kituose Tarybos susitikimuose (2003 m. lapkričio mėn., 2004 m. kovo 11 d., 2004 m. kovo 25 ir 26 d., 2004 m. lapkričio 26 d.) ir kurias patvirtino Europos Parlamentas ⁽²⁾. Ši Specialioji programa atitinka Lisabonos strategiją ir Barselonos Vadovų Taryboje nustatytą tikslą padidinti Europos mokslinių tyrimų biudžetą iki 3 % ES BVP.
- (21) Įgyvendinant šią Specialiąją programą deramą dėmesį reikėtų skirti lyčių aspekto integravimui bei, *inter alia*, darbo sąlygoms, įdarbinimo procesų skaidrumui ir pagal šią programą finansuojamuose projektuose ir programose įdarbintų mokslo darbuotojų karjeros plėtrai; visiems šiems aspektams, atsižvelgiant į jų savanorišką pobūdį, 2005 m. kovo 11 d. Komisijos rekomendacijoje 2005/251/EB dėl Europos mokslininkų chartijos ir dėl Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodekso ⁽³⁾ suteikiama pamatinė sistema,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Specialioji programa „Idėjos“, skirta Bendrijos veiksmams nežinomų sričių mokslinių tyrimų srityje (toliau – Specialioji programa), yra priimama 2007 m. sausio 1 d.–2013 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui.
2. Specialioji programa vykdoma mokslininkų iniciatyva, skatinant mokslinius tyrimus, visose srityse vykdomus Europoje konkuruojančių atskirų nacionalinių ar tarptautinių grupių. Šios veiklos išsamūs tikslai ir pagrindinės kryptys yra nurodyti I priede.

⁽¹⁾ EMTTEG – Europos mokslinių tyrimų tarybos ekspertų grupė; EMTTEG buvo įsteigta Danijos mokslo, technologijų ir inovacijų ministro iniciatyva Danijos pirmininkavimo ES laikotarpiu. 2003 m. gruodžio mėn.

⁽²⁾ Ataskaita apie mokslo ir technologijų gaires, skirtas būsimai Europos Sąjungos mokslinių tyrimų rėmimo politikai, A6-0046/2005, 2005 2 28.

⁽³⁾ OL L 75, 2005 3 22, p. 67.

2 straipsnis

Pagal Bendrosios programos II priedą Specialiajai programai įvykdyti reikia 7 510 mln. EUR sumos, iš kurios ne daugiau kaip 5 % skiriama Komisijos administracinėms išlaidoms ⁽⁴⁾.

3 straipsnis

1. Visa pagal šią Specialiąją programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla vykdoma laikantis pagrindinių etikos principų.
2. Pagal šią programą nefinansuojamos šios mokslinių tyrimų sritys:
 - mokslinių tyrimų veikla, skirta žmonių klonavimui reprodukcijos tikslais,
 - moksliniai tyrimai, kuriais siekiama pakeisti žmogaus genetinį paveldą, dėl kurių šie pakeitimai gali tapti paveldimi ⁽⁵⁾,
 - mokslinių tyrimų veikla, kuria siekiama kurti žmogaus embrionus tik mokslinių tyrimų arba kamieninių ląstelių gavimo tikslais, įskaitant somatinių ląstelių branduolių perkėlimą.
3. Žmogaus kamieninių ląstelių – tiek suaugusių žmonių, tiek embrionų – moksliniai tyrimai gali būti finansuojami atsižvelgiant į mokslinio pasiūlymo turinį ir į susijusios (-ių) valstybės (-ių) narės (-ių) teisinę sistemą.

Paraiškoje dėl žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių mokslinių tyrimų finansavimo atitinkamai pateikiama detali informacija apie licencijavimo ir kontrolės priemones, kurių imsis valstybių narių kompetentingos institucijos, taip pat informacija apie etinį patvirtinimą (- us), kuris (-ie) bus suteiktas (-i).

Žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių gavimo srityje institucijoms, organizacijoms ir mokslo darbuotojams taikoma griežta licencijavimo ir kontrolės tvarka pagal atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) teisinę sistemą.

4. 2 dalyje nustatytos mokslinių tyrimų sritys prieš antrą šios programos etapą (2010–2013 m.) peržiūrimos atsižvelgiant į mokslo pažangą.

4 straipsnis

1. Už Specialiosios programos įgyvendinimą atsako Komisija.
2. Komisija įsteigia Europos mokslinių tyrimų tarybą (EMTT), kuri įgyvendina Specialiąją programą.

⁽⁴⁾ Įskaitant Europos mokslinių tyrimų tarybos administracines išlaidas.

⁽⁵⁾ Moksliniai tyrimai, susiję su lytinių liaukų vėžio gydymu, gali būti finansuojami.

3. Europos mokslinių tyrimų tarybą sudaro nepriklausoma Mokslo taryba, remiama tikslinės įgyvendinimo struktūros, kaip nurodyta I priede. Ji veiks vadovaudamasi mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo, skaidrumo ir atskaitomybės principais.

4. Komisija garantuoja Europos mokslinių tyrimų tarybos savarankiškumą ir sąžiningumą, užtikrina šiai tarybai pavestų užduočių tinkamą vykdymą bei Europos Parlamentui ir Tarybai pateiks metinį pranešimą apie EMTT veiklą ir Specialiojoje programoje nustatytų tikslų įgyvendinimą.

5 straipsnis

1. Mokslo tarybą, užtikrinant mokslinių tyrimų sričių įvairovę, sudaro žymiausi ir atitinkamos kvalifikacijos mokslo darbuotojai, inžinieriai ir mokslininkai, veikiantys kaip individualūs, nepriklausomi nuo pašalinių interesų asmenys.

Komisija skiria Mokslo tarybos narius, laikydamosi nepriklausomos ir skaidrios atrankos tvarkos, kuriai pritarė Mokslo taryba, įskaitant konsultacijas su mokslo bendruomene bei Europos Parlamentui ir Tarybai pateikiamą ataskaitą⁽¹⁾.

Taikant rotacijos sistemą, kuri užtikrins Mokslo tarybos darbo tęstinumą, nariai bus skiriami ne ilgesnei kaip 4 metų kadencijai, kurią bus galima pratęsti vieną kartą.

2. Mokslo taryba veikia pagal I priede nurodytus įgaliojimus.

3. Mokslo taryba:

- a) nustato bendrą EMTT strategiją;
- b) sudaro Specialiosios programos įgyvendinimo darbo programą, kuri turi būti priimta pagal 6 straipsnio 1 dalį;
- c) apibrėžia tarpusavio įvertinimo ir pasiūlymų vertinimo, kuriais remiantis pasiūlymai bus atrenkami finansavimui, metodus ir procedūras;
- d) nustato poziciją dėl bet kokio klausimo, kuris moksliniu požiūriu gali pagerinti Specialiosios programos rezultatus ir poveikį bei vykdomų mokslinių tyrimų kokybę;
- e) priima elgesio kodeksą, *inter alia*, apimančių interesų konflikto išvengimo klausimus.

4. Mokslo taryba veikia tik siekdama užtikrinti Specialiosios programos mokslinių, technologinių ir akademinų tikslų įgyvendinimą, remdamasi 4 straipsnio 3 dalyje išdėstytais principais.

⁽¹⁾ Mokslo tarybos dalyvavimo tvarka netaikoma Mokslo tarybos steigėjų atrankos procese.

6 straipsnis

1. Komisija priima Specialiosios programos įgyvendinimo darbo programą, kurioje išsamiau išdėstomi I priede nurodyti tikslai bei moksliniai ir technologiniai prioritetai, atitinkamas finansavimas ir įgyvendinimo tvarkaraštis.

2. Darbo programoje atsizvelgiama į mokslo ir technologijų padėtį Europoje ir numatomą jų raidą. Prireikus ji atnaujinama.

3. Darbo programoje yra apibrėžiami kriterijai, kuriais remiantis vertinami pasiūlymai pagal finansavimo schemas ir atrenkami projektai. Vertinant individualius projektus yra taikomas vienintelis – mokslinės kompetencijos – kriterijus. Koordinavimo ir paramos veiksams gali būti taikomi su projektais susiję kriterijai.

4. Darbo programoje gali būti nurodytos:

- a) organizacijos, gaunančios įmokas nario mokesčio forma;
- b) parama veiklai, kurią vykdo konkretūs juridiniai subjektai.

5. Komisija užtikrina, kad Specialioji programa būtų įgyvendinama remiantis 4 straipsnio 3 dalyje išdėstytais principais bei bendra strategija, nurodyta 5 straipsnio 3 dalies a punkte ir darbo programa, nurodyta 5 straipsnio 3 dalies b punkte, taip pat Mokslo tarybos nustatytais metodais ir nuomonėmis, kaip apibrėžta 5 straipsnio 3 dalies c ir d punktuose. Komisija užtikrina, kad tikslinė įgyvendinimo struktūra griežtai, veiksmingai ir pakankamai lanksčiai atitiktų tik šios Specialiosios programos tikslus ir reikalavimus.

6. 5 straipsnio 3 dalyje nurodytų užduočių atveju Komisija gali atsakyti vadovautis Mokslo tarybos nuomone tik tuomet, jeigu ji mano, kad yra nesilaikoma Specialiosios programos nuostatų. Tuo atveju Komisija gali patvirtinti priemones, kurios padės toliau įgyvendinti Specialiąją programą ir siekti jos tikslų, tinkamai pagrįsdama tokias priemones.

7. Patariamoji procedūra, nurodyta 8 straipsnio 2 dalyje, taikoma priimant 6 straipsnio 1 dalyje nurodytą darbo programą.

8. Valdymo procedūra, nurodyta 8 straipsnio 3 dalyje, taikoma priimant darbo programą, kai iš esmės nepritariama Mokslo tarybos nuomonei remiantis 6 straipsnio 6 dalimi.

9. Reguliavimo procedūra, nurodyta 8 straipsnio 4 dalyje, taikoma tvirtinant MTTP veiklą, kurios metu naudojami žmogaus embrionai ir kamieninės žmogaus embriono ląstelės.

7 straipsnis

1. Šiai Specialiajai programai taikomos dalyvavimo ir informacijos sklaidimo taisyklės.
2. Specialioji programa įgyvendinama taikant Bendrosios programos III priede apibrėžtas finansavimo schemas.

8 straipsnis

1. Komisijai padeda komitetas.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 3 ir 7 straipsniai.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 4 ir 7 straipsniai.

Sprendimo 1999/468/EB 4 straipsnio 3 dalyje nustatytas laikotarpis yra du mėnesiai.

4. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai.

Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje nustatytas laikotarpis yra du mėnesiai.

5. Komisija reguliariai informuoja Komitetą apie bendrą Specialiosios programos įgyvendinimo pažangą ir laiku teikia jam informaciją apie visus pagal šią programą siūlomus arba finansuojamus veiksmus, kaip nurodyta II priede.

6. Komitetas patvirtina savo darbo tvarkos taisykles.

9 straipsnis

Komisija pasirūpina, kad būtų vykdoma Bendrosios programos 7 straipsnyje ir I priedo II skirsnyje („Idėjos“) numatyta nepriklausoma Specialiosios programos veiksmų stebėseną, įvertinimą ir peržiūrą.

10 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

11 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2006 m. gruodžio 19 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. KORKEAOJA

I PRIEDAS

MOKSLINIAI TIKSLAI IR BENDROS VEIKLOS KRYPTYS

Pačių mokslininkų iniciatyva atliekami nežinomų sričių moksliniai tyrimai vykstant veiklą, kuri paprastai laikoma „fundamentaliaisiais moksliniais tyrimais“, yra svarbus gerovės ir socialinės pažangos variklis, kadangi jie atveria naujas galimybes mokslo ir technologijų pažangai bei padeda įgyti naujų žinių, sudarančių sąlygas atsirasti būsimiems pritaikymo būdams ir rinkoms.

Nepaisant daugelio pasiekimų ir aukštų veiklos rezultatų daugelyje sričių, Europa nevisiškai išnaudoja savo mokslinių tyrimų potencialą ir išteklius, todėl jai skubiai reikia didesnių pajėgumų žinioms generuoti ir remiantis šiomis žiniomis kurti ekonomines ir socialines vertybes bei užtikrinti augimą.

Tikslai

Specialiosios programos „Idėjos“ tikslas yra sustiprinti Europos mokslinių tyrimų kompetenciją, dinamiškumą bei kūrybiškumą ir padidinti Europos patrauklumą geriausiems Europos ir trečiųjų šalių mokslo darbuotojams, taip pat pramonės investicijoms į mokslinius tyrimus, sukuriant Europos mastu konkurencingą finansavimo struktūrą, kuri papildytų nacionalinį finansavimą, bet jo nepakeistų, skirtą finansuoti individualių grupių vykdomus nežinomų sričių mokslinius tyrimus. Mokslinių tyrimų rezultatų perdavimas ir platinimas yra svarbi šios programos dalis.

Pagal šią Specialiąją programą ir jai įgyvendinti Komisija įkurs Europos mokslinių tyrimų tarybą (EMTT), kurią sudarys nepriklausoma Mokslo taryba ir taupi bei ekonomiškai efektyvi tiksline įgyvendinimo struktūra. EMTT veiks vadovaudamasi mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo, skaidrumo ir atskaitomybės principais ir remis Europos lygiu konkuruojančių individualių grupių visose mokslo ir technologijų srityse – mokslininkų iniciatyva – atliekamus nežinomų sričių mokslinių tyrimų projektus.

Specialiąja programa, pagal kurią visoje ES bus skatinami nežinomų sričių moksliniai tyrimai, bus siekiama iškelti Europos mokslinius tyrimus į pirmaujančias pozicijas, atverti kelią naujų mokslinių ir technologinių rezultatų, kurie dažnai būna netikėti, kūrimui ir naujoms mokslinių tyrimų sritims. Programa skatins idėjų srautą ir leis Europai geriau pasinaudoti savo mokslinių tyrimų ištekliais bei skatins inovacijas kuriant dinamišką žinių visuomenę, ir duos ilgalaikės naudos Europos ekonomikos konkurencingumui ir gerovei.

Programos įgyvendinimas

Šiai Specialiajai programai įgyvendinti Komisija iš pradžių įkurs dvi pagrindines EMTT sudedamąsias dalis – nepriklausomą Mokslo tarybą ir tiksline įgyvendinimo struktūrą.

EMTT administracinės ir personalo išlaidos, susijusios su Mokslo taryba ir tiksline įgyvendinimo struktūra, atitiks taupaus ir ekonomiškai efektyvaus valdymo principus; administracinės išlaidos bus minimalios, laikantis principo užtikrinti aukšto lygio įgyvendinimui būtinus išteklius, siekiant padidinti nežinomų sričių moksliniams tyrimams skirtą finansavimą⁽¹⁾.

Mokslo taryba

Mokslo tarybos uždaviniai, kaip nustatyta 5 straipsnyje, bus šie:

1. Mokslinė strategija

- Sudaryti bendrą programos mokslinę strategiją atsižvelgiant į mokslo galimybes ir Europos mokslo poreikius.
- Remiantis moksline strategija nuolat užtikrinti, kad būtų parengta darbo programa ir būtini pakeitimai, įskaitant kvietimus teikti pasiūlymus ir kriterijus ir prireikus, kad būtų apibrėžtos konkrečios temos ar tikslinės grupės (pvz., jaunų ar pradedančiųjų mokslininkų grupės).

⁽¹⁾ Siekdama palengvinti programos įgyvendinimą, Komisija pagal savo nustatytas gaires padengs vieno valstybės narės atstovo bei vieno valstybės narės eksperto/patarėjo dalyvavimo kiekviename programos komiteto posėdyje, nustatytame darbotvarkėje, išlaidas svarstant tuos darbotvarkės klausimus, kai valstybei narei reikalinga speciali profesinė kompetencija.

2. Programos įgyvendinimo mokslinis valdymas, stebėseną ir kokybės kontrolė
 - Kai tai moksliniu požiūriu tinkama, nustatyti poziciją dėl kvietimų teikti pasiūlymus įgyvendinimo ir valdymo, vertinimo kriterijų, tarpusavio įvertinimo proceso, įskaitant ekspertų atranką ir tarpusavio vertinimo bei pasiūlymų vertinimo metodus, kuriais remiantis prižiūrint Mokslo tarybai bus atrinkti projektai finansavimui; taip pat pozicijas bet kuriuo kitu klausimu, turinčiu įtakos Specialiosios programos rezultatams ir poveikiui bei vykdomų mokslinių tyrimų kokybei.
 - Stebėti operacijų kokybę ir vertinti programos įgyvendinimą bei rezultatus ir pateikti rekomendacijas dėl korekcinio priemonių ar veiksmų, kurių reikia imtis ateityje.
3. Perdavimas ir skleidimas
 - Užtikrinti informacijos apie programos veiklą ir rezultatus bei EMTT svarstymus perdavimą mokslo bendruomenei ir pagrindiniams suinteresuotiems subjektams.
 - Reguliariai informuoti Komisiją apie savo veiklą.

Mokslo taryba turės visus įgaliojimus priimti sprendimus dėl finansuotųjų mokslinių tyrimų rūšies, ir garantuos veiklos kokybę moksliniu požiūriu.

Mokslo taryba gali savarankiškai išrinkti generalinį sekretorių, kuris veiks jos atsakomybe. Generalinis sekretorius, *inter alia*, padės Mokslo tarybai užtikrinti jos veiksmingą ryšių palaikymą su tiksline įgyvendinimo struktūra ir su Komisija bei stebėti veiksmingą jos strategijos ir pozicijų įgyvendinimą, atliekamą tiksline įgyvendinimo struktūra.

Mokslo tarybos pirmininkas ir pirmininko pavaduotojai gali teikti administracinę pagalbą.

Tikslinė įgyvendinimo struktūra

Tikslinė įgyvendinimo struktūra bus atsakinga už visus programos administracinio įgyvendinimo ir vykdymo aspektus, kaip numatyta metinėje darbo programoje. Ji visų pirma vykdys įvertinimo procedūras, tarpusavio įvertinimą ir atrankos procesą vadovaudamasi Mokslo tarybos nustatytais principais ir užtikrins finansinį ir mokslinį dotacijų valdymą. Tiksline įgyvendinimo struktūra informuos Mokslo tarybą apie savo veiklą.

EMTT valdymą atliks tuo tikslu pasamdytas personalas, įskaitant ES institucijų pareigūnus, ir jis apims tik faktinius administravimo poreikius siekiant užtikrinti veiksmingam administravimui būtiną stabilumą ir tęstinumą.

Komisijos vaidmuo

Komisija garantuos visišką EMTT savarankiškumą ir sąžiningumą. Ji užtikrins, kad EMTT laikytųsi mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo ir skaidrumo principų ir kad ji tiksliai laikytųsi Mokslo tarybos nustatytos strategijos ir įgyvendinimo metodikos. Visų pirma Komisija:

- užtikrins, kad būtų sukurta tiksline įgyvendinimo struktūra ir kad jai būtų pavestos užduotys bei pareigos,
- atsižvelgdama į Mokslo tarybos nuomonę, paskirs tiksline įgyvendinimo struktūros direktorių ir vyresnius pareigūnus,
- priims darbo programą ir Mokslo tarybos nustatytas pozicijas dėl įgyvendinimo metodikos,
- užtikrins, kad pasiūlymai būtų atrinkti ir projektai finansuojami remiantis tik jų eiliškumo tvarka, nustatyta atlikus tarpusavio įvertinimą; tarpusavio įvertinimo metu sudaryto eiliškumo koregavimui būtinas aiškus Mokslo tarybos pritarimas,
- reguliariai informuos programos komitetą apie programos įgyvendinimą,

- bendradarbiaudama su Mokslo taryba parengs metinį pranešimą apie EMTT veiklą ir Specialiojoje programoje nustatytų tikslų įgyvendinimą bei pateiks jį Tarybai ir Parlamentui.

Veiklos sritys

Šia programa bus skatinami pasaulinio lygio nežinomų sričių moksliniai tyrimai. Sąvoka „nežinomų sričių moksliniai tyrimai“ atspindi naują fundamentaliųjų mokslinių tyrimų supratimą. Viena vertus, ji reiškia, kad fundamentalieji tyrimai mokslo ir technologijų srityje yra labai svarbūs užtikrinant ekonominę ir socialinę gerovę, kita vertus – kad moksliniai tyrimai nežinomose srityse yra iš esmės rizikingas darbas, atliekamas naujose ir daugiausia jėgų reikalaujančiose mokslinių tyrimų srityse, ir pasižymintis disciplinų neapibrėžtumu.

Pagal šią programą bus remiami individualūs projektai, kurie gali būti atliekami bet kurioje fundamentaliųjų mokslinių ir technologinių tyrimų, priklausančių Bendrijos moksliniams tyrimams pagal Bendrąją programą, srityje, įskaitant inžineriją, socialinius ir ekonomikos mokslus bei humanitarinius mokslus. Prireikus gali būti atsižvelgiama į konkrečias mokslinių tyrimų temas ar tikslines grupes (pvz., naujos kartos mokslo darbuotojai/pradedančiųjų mokslininkų grupės), priklausomai nuo programos tikslų ir veiksmingo jos įgyvendinimo poreikių. Ypatingas dėmesys bus kreipiamas į naujas ir greitai besiplėtojančias sritis, susijusias su nežinomomis sritimis, ir į disciplinų sąveiką.

Bus taikomas pačių mokslininkų iniciatyva grindžiamas metodas. Tai reiškia, kad pagal šią programą bus remiami pačių mokslininkų pasirinktomis temomis vykdomi projektai, atitinkantys kvietimuose teikti pasiūlymus apibrėžtas ribas. Pasiūlymai bus vertinami remiantis vieninteliu – mokslinės kompetencijos – kriterijumi, kuris užtikrinamas atliekant mokslo darbuotojų tarpusavio įvertinimą, atsižvelgiant į naujų grupių, naujos kartos mokslo darbuotojų, taip pat pripažintų grupių kompetenciją, ypatingą dėmesį kreipiant į labai novatoriškus pasiūlymus, pasižyminčius atitinkamai didele moksline rizika.

Pagal programą bus remiami individualių grupių vykdomi projektai, kurie gali būti nacionalinio arba tarptautinio pobūdžio. Individualią grupę sudaro atskiras pagrindinis tyrėjas ir atitinkamais atvejais kiti asmenys – grupės nariai ⁽¹⁾.

Peržiūra

Veiklos įgyvendinimas ir valdymas bus nuolat peržiūrimas ir vertinamas siekiant įvertinti jos rezultatus ir remiantis sukaupta patirtimi pakoreguoti bei patobulinti procedūras. Vykdamas Bendrosios programos 7 straipsnio 2 dalyje nurodytą tarpinį įvertinimą, taip pat bus vykdoma EMTT struktūrų ir mechanizmų nepriklausoma peržiūra pagal mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo ir skaidrumo kriterijus, visapusiškai dalyvaujant Mokslo tarybai. Tai apims Mokslo tarybos narių atrankos procesą ir kriterijus. Atliekant peržiūrą bus išsamiai nagrinėjami vykdomosios įstaigos pagrindu veikiančios struktūros ir Sutarties 171 straipsniu pagrįstos struktūros privalumai ir trūkumai. Remiantis šia peržiūra šios struktūros ir mechanizmai turėtų būti atitinkamai keičiami. Komisija užtikrins, kad kuo greičiau būtų imtasi vykdyti visą būtiną parengiamąjį darbą, įskaitant jos nuomone būtinų pasiūlymų dėl teisės aktų pateikimą, ir jie būtų pristatyti Europos Parlamentui ir Tarybai, kaip numatyta Sutartyje, siekiant pereiti prie reikiamos pakeistos struktūros. Todėl Bendroji programa bus tikslinama ar papildoma laikantis Sutarties 166 straipsnio 2 dalyje nustatytos bendro sprendimo procedūros. Pirminės išvados apie EMTT veikimą bus pateikiamos prieš tarpinį įvertinimą parengiamoje Bendrosios programos 7 straipsnio 2 dalyje nurodytoje pažangos ataskaitoje.

Etiniai aspektai

Įgyvendinant šią Specialiąją programą ir pagal ją vykdomą mokslinių tyrimų veiklą, reikia laikytis pagrindinių etikos principų. Jie apima, *inter alia*, ES pagrindinių teisių chartijoje nurodytus principus, įskaitant žmogaus orumo ir gyvybės apsaugą, asmens duomenų ir privatumo bei gyvūnų ir aplinkos apsaugą pagal Bendrijos teisę ir atitinkamas tarptautines konvencijas, gaires bei elgesio kodeksus, pavyzdžiui, Helsinkio deklaraciją, 1997 m. balandžio 4 d. Oviude pasirašytą Europos Tarybos žmogaus teisių ir biomedicinos konvenciją bei jos papildomus protokolus, JT Vaiko teisių konvenciją, UNESCO priimtą Visuotinę žmogaus genomo ir žmogaus teisių deklaraciją, JT konvenciją dėl biologinių ir toksinių ginklų, Tarptautinę sutartį dėl augalų genetinių išteklių maiste ir žemės ūkyje bei atitinkamas Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) rezoliucijas.

Taip pat bus atsižvelgta į Europos patarėjų grupės etinių biotechnologijos padarinių klausimais (1991–1997 m.) ir Europos mokslo ir naujųjų technologijų etikos grupės (nuo 1998 m.) nuomones.

⁽¹⁾ Pagal dalyvavimo taisykles gali dalyvauti daugiau negu vienas juridinis asmuo.

Atsižvelgdami į subsidiarumo principą ir Europoje egzistuojančius požiūrių skirtumus, mokslinių tyrimų projektų dalyviai privalo vadovautis teisės aktais ir etikos taisyklėmis, galiojančiomis šalyse, kuriose bus vykdomi moksliniai tyrimai. Bet kokių atveju yra taikomos nacionalinės nuostatos, ir jokie moksliniai tyrimai, uždrausti kurioje nors valstybėje narėje ar kitoje šalyje, toje valstybėje narėje ar šalyje nebus Bendrijos finansuojami.

Tam tikrais atvejais mokslinių tyrimų projektus įgyvendinantys subjektai, prieš pradėdami mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklą, privalo prašyti atitinkamų nacionalinių ar vietos etikos komitetų pritarimo. Komisija taip pat sistemingai etiniu požiūriu apsvarstys pasiūlymus, susijusius su etikos požiūriu jautriais klausimais, arba pasiūlymus, kuriuose etiniams aspektams nebuvo skirtas pakankamas dėmesys. Tam tikrais atvejais etinis svarstymas gali būti atliktas projekto įgyvendinimo metu.

Nebus finansuojami jokie visose valstybėse narėse uždrausti moksliniai tyrimai.

Sutarties Protokole dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės reikalaujama, kad formuluodama ir įgyvendindama Bendrijos politiką, taip pat mokslinių tyrimų politiką, Bendrija visapusiškai atsižvelgtų į gyvūnų gerovės reikalavimus. 1986 m. lapkričio 24 d. Tarybos direktyvoje 86/609/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su eksperimentiniais ir kitais mokslo tikslais naudojamų gyvūnų apsauga, suderinimo ⁽¹⁾ reikalaujama, kad bandymai būtų rengiami taip, jog juos atliekant gyvūnai nepatirtų baimės ir nereikalingo skausmo ar kančių; kad būtų naudojama kuo mažiau gyvūnų; kad būtų pasirenkami gyvūnai su mažiausiu neurofiziologiniu jautrumu; ir kad gyvūnai patirtų kuo mažiau skausmo, kančios, baimės ar ilgalaikio sužalojimo. Gyvūnų genetinio paveldo keitimas ir gyvūnų klonavimas gali būti svarstomas tik tuomet, kai tikslai yra etikos požiūriu pateisinami, o esančios sąlygos užtikrina gyvūnų gerovę bei yra laikomasi biologinės įvairovės principų.

Įgyvendinant šią programą, Komisija nuolat stebės mokslo pažangą ir nacionalines bei tarptautines nuostatas, kad būtų atsižvelgta į visus pokyčius.

⁽¹⁾ OL L 358, 1986 12 18, p. 1. Direktyva su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/65/EB (OL L 230, 2003 9 16, p. 32).

II PRIEDAS

Informacija, kurią Komisija turi pateikti pagal 8 straipsnio 5 dalį

1. Informacija apie veiksmus, suteikiančius galimybę stebėti visą kiekvieno pasiūlymo galiojimo laikotarpį, visų pirma apimanti:
 - pateiktus pasiūlymus,
 - kiekvieno pasiūlymo įvertinimo rezultatus,
 - susitarimus dėl dotacijų,
 - baigtus veiksmus.
2. Informacija apie kiekvieno kvietimo teikti pasiūlymus rezultatus ir veiksmų įgyvendinimą, visų pirma apimanti:
 - kiekvieno kvietimo teikti pasiūlymus rezultatus,
 - susitarimų dėl dotacijos sudarymą,
 - veiksmų įgyvendinimą, įskaitant duomenis apie mokėjimus ir veiksmų rezultatus.
3. Informacija apie programos įgyvendinimą, įskaitant atitinkamą informaciją Bendrosios programos ir Specialiosios programos lygiu.

Ši informacija (visų pirma informacija apie pasiūlymus, jų įvertinimą ir susitarimus dėl dotacijų) turėtų būti pateikiama vienoda, struktūrizuota, elektroniniu būdu skaitoma ir apdorojama forma, prie kurios būtų prieinama naudojantis IT grindžiama informavimo ir atskaitomybės sistema, lengvai leidžiančia analizuoti duomenis.
